

Samenvatting fusie-effectrapportage (FER) Besturenfusie SgOMB en Het Dorenweerd College, versie 19/7

1 Beoogde fusie, fusieproces en motieven

1.1 Beoogde fusie en fusieproces

De scholengroep Over- en Midden-Betuwe (SgOMB) en Het Dorenweerd College willen per 1 augustus 2023 een besturenfusie realiseren. Met deze fusie ontstaat een stichting voor katholiek, protestants-christelijk en algemeen bijzonder onderwijs, die de huidige scholen van SgOMB en Het Dorenweerd College in stand houdt.

1.2 Tijdsbestek

De beoogde fusiedatum is 1 augustus 2023. De definitieve besluitvorming over de fusie (na instemming van de medezeggenschapsorganen, goedkeuring door de NKSR, het ministerie en beide toezichtorganen) staat gepland in het najaar van 2022.

1.3 Motieven voor de fusie

Beide besturen zijn ervan overtuigd dat ze samen sterker staan. Sterker als organisatie, sterker als werkgever en vooral: sterker in hun gezamenlijke ambitie om alle kinderen in de regio kwalitatief, breed en rijk onderwijs te bieden. Door expertise, middelen en creativiteit te bundelen, kan de nieuw te vormen scholengroep beter inspelen op nieuwe uitdagingen, onderwijsvraagstukken en maatschappelijke ontwikkelingen.

Vanuit één bestuurlijk perspectief kan de nieuwe organisatie straks beter focussen op kwaliteit en de verdere ontwikkeling van de scholen. Bestuurlijke schaalvergroting biedt voor zowel Het Dorenweerd College als de SgOMB efficiencyvoordelen en kansen om stappen te zetten. Met name op het gebied van innovatie, professionele uitwisseling en onderwijsontwikkeling.

De voorkeur gaat uit naar een besturenfusie, waarbij beide stichtingen samengevoegd worden tot één organisatorische eenheid. Daarin is sprake van een duurzame verbinding, gericht op het behalen van langetermijneffecten van samenwerking, zonder dat er sprake is van extra bestuurlijke lagen, regeldruk of bureaucratie.

1.4 Alternatieven voor de fusie

Het Dorenweerd College heeft als initiatiefnemer van de bestuurlijke samenwerking in de afgelopen jaren oriënterende gesprekken gevoerd over samenwerking met andere besturen. Deze hebben niet geleid tot verdere toenadering, vanwege te grote verschillen in visie of ontwikkelingsfase. Met SgOMB was de klik er direct. De besturen delen dezelfde onderwijsvisie en zijn overtuigd van de synergie tussen beide organisaties.

Hoewel ook zonder bestuurlijke fusie schaalvoordelen te behalen zijn, zijn lichtere samenwerkingsvormen naar de mening van beide bestuurders niet duurzaam genoeg. De organisatorische last van bestuurlijke afspraken door middel van samenwerkingsovereenkomsten en contracten is in de visie van bestuurders bovendien (te) groot en kan leiden tot vertragende besluitvormingsconstructies.

Beide besturen hadden ook voor de holdingconstructie kunnen kiezen. Maar dat betekent een extra bestuurslaag. Dit staat haaks op het gezamenlijke uitgangspunt om bij de samenwerking overbodige bureaucratie te voorkomen. Daarom hebben beide besturen voor een bestuurlijke fusie gekozen.

1.5 Wat willen we bereiken met een bestuurlijke fusie?

De besturen willen met de besturenfusie het volgende bereiken:

- Kwalitatief hoogwaardig, thuisnabij onderwijs, behoud van (meer) onderwijsaanbod, keuzemogelijkheden, maatwerk en differentiatie.
We streven naar een zo hoog mogelijk kwaliteitsniveau, waarbij het toezichtkader van de inspectie het minimale uitgangspunt is. Met een besturenfusie willen de besturen bijdragen aan het versterken van het onderwijs op de scholen, aan behoud – en zo mogelijk uitbreiding– van keuzemogelijkheden voor leerlingen in onderwijsaanbod en leerroutes, en een impuls geven aan onderwijsvernieuwing.
- Aantrekkelijk werkgeverschap.
Door gezamenlijk te investeren in de professionele ontwikkeling van personeel en kennisuitwisseling vergroten we de kwaliteit van het onderwijs en de aantrekkingskracht van de nieuw te vormen scholengroep. Uitgangspunt in het mobiliteitsbeleid is de zogenaamde “blijje” of vrijwillige mobiliteit, met voldoende instroom- en doorgroeimogelijkheden. De match tussen de (ontwikkelings)behoefte van het personeel en de school/werkplek staat hierbij centraal.
- Efficiënte, professionele bedrijfsvoering en financiële continuïteit.
Uitgangspunt is een financieel gezonde organisatie en een toekomstbestendige inrichting van de bedrijfsvoering, die ten dienste staat van het primaire proces op de scholen.
- Stevige positionering als scholengroep in het bestuurlijk krachtenveld in de regio Nijmegen, Arnhem en de Betuwe.

Belangrijke uitgangspunten:

- Behoud van eigenheid en autonomie van de scholen.
Na een besturenfusie tussen SgOMB en Het Dorenweerd College behouden alle huidige scholen hun eigen onderwijskundige en levensbeschouwelijke identiteit. Ook houden zij de ruimte om zelf accenten te leggen in de waarden die zij belangrijk vinden en in pedagogisch-didactische uitgangspunten. In de statuten van de fusiestichting nemen we waarborgen op om de identiteit, diversiteit en toegankelijkheid van de scholen te behouden.
- Geen gedwongen ontslag of - overplaatsing als gevolg van de besturenfusie.
Uitgangspunt is dat het fusiebesluit niet leidt tot gedwongen ontslag of gedwongen overplaatsing van het huidige personeel.
- Behoud korte lijnen, zichtbaarheid bestuurder, geen extra bureaucratie.
Uitgangspunten in de verder te ontwikkelen besturingsfilosofie zijn: slagvaardigheid, ruimte voor verschillen en initiatief binnen de kaders van het strategisch beleidsplan, verantwoordelijkheden laag in de organisatie, korte lijnen en zichtbaarheid van de bestuurder.

Deze doelen zullen terugkomen in de strategische koers van de fusieorganisatie. Na de beoogde fusiedatum (1 augustus 2023) zullen we de gezamenlijke strategische koers voor de nieuwe organisatie bepalen.

2 Communicatie over de fusie

Algemeen

Beide besturen werken met een communicatieplan voor de mijlpalen in het proces. Daarin zijn de (rollen van de) verschillende doelgroepen en hun informatiebehoefte vertrekpunt voor het brengen en ophalen van informatie. Voor de zomervakantie hebben we de diverse doelgroepen via een nieuwsbrief geïnformeerd over de actuele stand van zaken en de vervolgstappen na de zomer.

Ouderraadpleging en leerlingen

Na de zomer staat de (verplichte) ouderraadpleging gepland. In zo'n raadpleging worden ouders uitgenodigd hun visie op de fusie en hun vragen te delen met de bestuurders en gemeenschappelijke medezeggenschapsraden (GMR-en). Ouders en leerlingen zijn verder vertegenwoordigd in de medezeggenschapsorganen. De GMR van de SgOMB en de MR van Het Dorenweerd College hebben een instemmingsbevoegdheid als het gaat om de vaststelling van de FER en het voorgenomen fusiebesluit.

Personeel

De personeelsgeledingen van de (G)MR-en behartigen de belangen van het personeel. In afstemming met de vakbonden (decentraal georganiseerd overleg, ofwel DGO) en (G)MR-en zijn begin oktober informatiebijeenkomsten met het personeel gepland. Nadat in een zogenaamde DGO-verklaring onder andere de personele gevolgen zijn vastgelegd, zullen de vakbonden nog een raadpleging houden onder de eigen leden. Daar zijn de besturen niet bij betrokken.

Extern

De voorgenomen fusie is gemeld bij de SER, de vakbonden, collega-besturen en gemeenten waarin de scholen van de beoogde fusieorganisatie zich bevinden. In de verkennende fase hebben beide besturen via een persbericht de samenwerkingsplannen bekendgemaakt en de gemeenten geïnformeerd. De bestuurders hebben de recent geïnstalleerde wethouders van de betrokken gemeenten geïnformeerd over de fusieplannen en hen verzocht een advies uit te brengen over de wenselijkheid van de besturenfusie. Deze adviezen vormen een verplicht onderdeel van de FER.

Met de vakbonden heeft een eerste informeel overleg plaatsgevonden. De verwachting is dat we in oktober 2022 een formeel DGO kunnen plannen. De NKSR (Nederlands Katholieke Schoolraad) waar de SgOMB aan gelieerd is, moet goedkeuring verlenen aan de fusie en dient met name in te stemmen met de voorziene statutenwijzigingen waarin de identiteit van de nieuwe organisatie wordt geborgd. In oktober 2022 vragen we de NKSR om goedkeuring. Na afronding van de eerste besluitvormingsronde, waarin de (G)MR-en hun standpunten hebben bepaald, zullen we een verzoek indienen bij DUO (uitvoeringsorganisatie van het ministerie van onderwijs) om het fusievoornemen te toetsen.

3 Gevolgen voor personeel, ouders en leerlingen

3.1. Omvang en organisatie onderwijsinstelling na de fusie

Door de besturenfusie verdwijnt er een rechtspersoon en ontstaat er een grotere bestuurlijke eenheid. Uitgangspunt is dat de nieuwe organisatie zó ingericht wordt dat de menselijke maat gewaarborgd blijft. In het fusierapport wordt uitgebreid aandacht besteed aan de omvang en organisatie van de scholen na de fusie. De belangrijkste uitgangspunten zijn:

- We kiezen voor een eenhoofdig College van Bestuur en een Raad van Toezicht met vijf tot zeven leden. In de statuten leggen we de taakverdeling tussen College van Bestuur en Raad van Toezicht vast.
- College van Bestuur en Raad van Toezicht willen vanuit transparantie en wederzijds vertrouwen invulling geven aan het bestuur van de organisatie, het afleggen van verantwoording en het houden van toezicht.
- In de verdeling van verantwoordelijkheden tussen het College van Bestuur en het management is uitgangspunt dat elke directeur of rector, binnen de bovenschoolse kaders en begroting, op de eigen school integraal verantwoordelijk is. Zowel voor het borgen en ontwikkelen van de kwaliteit en het onderwijsbeleid, als voor de uitvoering van het beleid op het gebied van financiën, personeel en alle ondersteunende terreinen.
- Bij de besturenfusie worden de ondersteunende stafdiensten in een nieuw vorm te geven ondersteuningsorganisatie samengevoegd. Alle medewerkers behouden daarbij hun huidige functie. Wijzigingen in functies die een direct gevolg zijn van de besturenfusie kunnen uitsluitend plaatsvinden op vrijwillige basis, na instemming met de betreffende medewerker.

3.2. Gevolgen van de fusie voor de overzichtelijkheid op locatieniveau

De organisatie van het onderwijs zal ook na de besturenfusie voor de individuele leerling, ouder en personeel herkenbaar, toegankelijk en overzichtelijk zijn. De scholen blijven in hun huidige staat bestaan en behouden hun huidige onderwijsaanbod.

3.3. Gevolgen van de fusie voor de betrokkenheid van personeel, leerlingen en ouders

De fusie heeft geen direct gevolg voor de betrokkenheid van personeel, ouders en leerlingen. Er worden geen scholen samengevoegd. Door de fusie ontstaan er wel meer keuzemogelijkheden voor werknemers binnen de eigen organisatie, bijvoorbeeld om binnen de stichting (door) te groeien. Ook ontstaan er meer mogelijkheden om kennis te delen en werkzaamheden anders te organiseren. Personeel en ouders kunnen ook in de nieuwe organisatie deelnemen in de MR van de eigen school of in de GMR, die meedenkt over het bovenschools (bestuurs)beleid.

3.4. Medezeggenschap

De Wet Medezeggenschap Scholen vormt het wettelijk kader van waaruit een werkgroep bestaande uit beide (G)MR-en voorstellen doet voor de samenstelling van de nieuwe GMR, de inhoud van het medezeggenschapsstatuut en medezeggenschapsreglementen van de fusieorganisatie.

3.5. Gevolgen voor de voorzieningen

De besturenfusie heeft geen negatieve gevolgen voor het aanbod en de bereikbaarheid van voorzieningen en faciliteiten, zoals onderwijslocaties, huisvesting, administratieve ondersteuning, ICT en bibliotheekvoorzieningen.

3.6 Gevolgen voor de arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid

Hoofdpunten:

- Na de besturenfusie is er één rechtspersoon; al het personeel komt in dienst van één werkgever.
- Het huidige personeel wordt met behoud van rechtspositie (en verworven rechten) benoemd bij de fusieorganisatie.
- De bestuurlijke fusie heeft geen gevolgen voor de werkgelegenheid van de personeelsleden.
- Het harmoniseren van beleid zal vanuit een gezamenlijke visie plaatsvinden, op basis van planning en prioritering (ontwikkelagenda). Harmonisatievoorstellen of nieuw beleid met gevolgen voor het personeel zullen vanaf de fusiedatum ter instemming worden voorgelegd aan de personeelsgeleding van de GMR of zo mogelijk eerder aan beide GMR-geledingen.

3.7. Gevolgen voor het onderwijs

We verwachten dat de besturenfusie de onderwijskwaliteit in onze regio vergroot.

- Samengaan biedt meer mogelijkheden voor professionalisering, kennisdeling en het breed inzetten van expertise.
- Ook ontstaan er meer mogelijkheden voor kwaliteitsverbetering, en het verstevigen en innoveren van onderwijs.
- Door krachten te bundelen zijn de afzonderlijke scholen minder kwetsbaar.
- Samen kunnen we het brede onderwijsaanbod en de keuzemogelijkheden borgen en mogelijk uitbouwen.
- We kunnen efficiënt gebruikmaken van elkaars voorzieningen, vaklokalen en vakkennis. We kunnen samen leren van succesvolle initiatieven en good practices, zoals het 10-14 onderwijs (Dr. Lammerts van Bueren-HPC-Zetten) en deze uitbouwen.

4 Effecten van de fusie op keuzevrijheid, diversiteit en spreiding

Na de fusie blijven de huidige levensbeschouwelijke, onderwijskundige identiteit en pedagogische-didactische aanpak van de betrokken scholen hetzelfde. De fusie leidt niet tot verandering in keuzevrijheid voor leerlingen en hun ouders in richting, onderwijsaanbod of onderwijskundig concept. In de toekomstige organisatie is er ruimte om de diversiteit en variatie binnen het onderwijsaanbod te behouden en zelfs te versterken.

Met de fusie verdwijnt er een rechtspersoon, maar de fusie heeft geen effect op de spreiding van de scholen over de regio. Het marktaandeel van de algemeen bijzonder, protestants-christelijke en katholieke scholen in de betrokken gemeenten wijzigt niet.

5 Kosten en baten van de fusie

5.1 Financiële kosten en baten

De besturenfusie heeft geen direct financieel doel en is niet bedoeld om de financiële positie van een van beide besturen te redden of te ondersteunen. In augustus en september voert een onafhankelijk accountant (Van Ree Accountants) een boekenonderzoek (due diligence) uit. Vooralsnog constateert de werkgroep financiën, waar de controllers van beide organisaties deel van uitmaken, dat er sprake is van financieel gezonde organisaties die voldoen aan alle criteria van het ministerie (solvabiliteit, liquiditeit, rentabiliteit, kapitalisatiefactor). De werkgroep signaleert geen onoverkomelijke risico's of risico's waarop niet tijdig geanticipeerd kan worden. De uitkomsten van de due diligence door een onafhankelijk accountant en een samenhangende rapportage van de financiële gevolgen van de besturenfusie worden na de zomer opgeleverd.

5.2. Niet-financiële kosten en baten

De niet-financiële kosten van de fusie hebben vooral betrekking op de nodige harmonisatie van het beleid en het investeren van tijd en energie in het fusieproces. De niet-financiële baten van de fusie hebben vooral betrekking op de verwachte meerwaarde van de fusie zoals we die in de fusierapportage hebben beschreven.

6 Evaluatie van de fusie

De beoogde meerwaarde van de besturenfusie nemen we mee bij de ontwikkeling van de strategische koers voor de nieuwe organisatie. Of we onze doelen ook bereiken, evalueren we vanaf het kalenderjaar 2024 aan de hand van bestuursrapportages met de directeuren, RvT en GMR.

7 Advies gemeenten

Onderdeel van de fusie-effectrapportage (FER) is een advies van het college van burgemeester en wethouders van betrokken gemeente(n) over de wenselijkheid van de voorgenomen fusie (artikel 53g WVO). Het advies van het College van B&W is informerend, niet bindend. Het stelt alle bij de fusie betrokken stakeholders in staat kennis te nemen van het standpunt van de Colleges van B&W en dit mee te nemen in de overwegingen voor het al dan niet aangaan van de fusie. De betrokken gemeenten zullen naar verwachting half oktober 2022 hun advies aan ons kenbaar maken.